

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İŞK/25

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/1921

Karar No. 2023/3691

Tarihi: 13.03.2023

●CEZA MAHKEMESİ KARARININ HUKUK HAKİMİNİ BAĞLAMAYACAĞI

ÖZETİ: Somut uyuşmazlıkta; 2001 yılında açılan ve 21 yıl, 42 celse sürdüğü anlaşılan yargılamada, herhangi bir usuli işlem yapılmadan ceza dosyasının kesinleşmesi beklenmiş, akabinde İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 30.12.2014 tarihli ve 2012/86 Esas, 2014/83 Karar sayılı kararının, Yargıtayca temyiz incelemesi aşamasında, zamanaşımı nedeniyle düşmesine karar verilmesi üzerine, İlk Derece Mahkemesince ceza dava dosyası kararı ve dosyada aldırılan bilirkişi raporu dayanak gösterilerek davanın reddine kararı verilmiştir.

Ne var ki yasal düzenlemeler ve yerleşik Yargıtay uygulamalarından açıkça anlaşıldığı üzere, hukuk hâkimi, ceza mahkemesinin kararlarından bağımsız kılınmıştır. Kaldı ki dava zamanaşımı nedeniyle düşme kararı verilen ceza mahkemesi kararı yeni bir olgu olduğundan, gerek karar içeriği gerekse bu dosyada aldırılan bilirkişi raporları hükme esas alınamaz ve davalılar lehine usuli kazanılmış hak oluşturmaz. Zira, ceza davası zamanaşımına uğramıştır ve ortada mevcut durum itibarıyla hukuk hâkimini bağlayan beraat kararı olmadığı gibi hukuken geçerli kabul edilebilecek maddi vakıa tespiti de yoktur

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davalı Erol Özışık ve davacı vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davalı Erol Işık vekilinin istinaf başvurusunun kesinlikten reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmü kaldırılarak yargılama giderleri yönünden yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalıların müvekkili Bankanın Mecidiyeköy Şubesi eski çalışanları olduğunu, davalılardan E. Ö'nün müdür, M.E.M'in müdür yardımcısı, U. T.'ün ise kıdemli şef olarak görev yaptığını, Banka teftiş raporuna göre davalıların görev yaptıkları sürede 08.01.1997 tarihinden 31.03.1997 tarihine kadar geçen süre içerisinde kendilerine verilmiş yetkileri kötüye kullandıklarının, Banka genelge ve yönetmeliklerine aykırı bir şekilde Genel Müdürlük birimlerinin bilgi ve talimatları dışında müşteri kredi talepleri varmış gibi göstererek kendilerine ve çeşitli firmalara menfaat temin ettiklerinin tespit edildiğini, davalıların usulsüz işlemlerle müvekkili Bankayı zarara uğrattıklarını, belirtilen usulsüz işlemleri nedeniyle davalılar hakkında suç duyurusunda bulduklarını ve ceza davası açıldığını beyanla bankanın uğradığı maddi zararın davalılardan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı M. E. M ve U. T. vekili cevap dilekçesinde; davacı iddialarının gerçeği yansıtmadığını, davalıların Banka şubesinde amirlerinin emri gereğince ve banka teamülleri doğrultusunda diğer banka personeliyle birlikte görevlerini yerine getirdiklerini, bütün bankacılık işlemlerinin, amir durumundaki müdürün onayı ve emri ile yapıldığını ve yapılan her işlemin Genel Müdürlük Kredi İzleme Bölümünün onayından geçtiğini, şube müdürünün, krediler ve bu kredilerin kime ne oranla kullanılacağını Genel Müdürlüğün politikaları doğrultusunda belirleyip uyguladığını, belirtildiği gibi usulsüz işlemlerle haksız kazanç temininin söz konusu olmadığını savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

2. Davalı E. Ö. tarafından cevap dilekçesi sunulmamış olup vekili tarafından yargılama aşamasında sunulan beyanlarında davanın reddi talep edilmiştir.

III. MAHKEMESİ KARARI

Mahkemenin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; davanın, davacı Bankanın davalılar tarafından uğradığını iddia ettiği maddi zararın tahsili istemli açıldığı, taraf delillerinin toplandığı ve İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 2012/86 Esas sayılı dosyasının celp edildiği, kesinleşen ceza dosyasında alınan bilirkişi raporunun da kesinleşmiş olduğu, usul ekonomisi gereği yeniden hesap bilirkişisinden rapor alınmadığı, ceza dosyasında alınan bilirkişi raporu ile davalıların zimmetine para geçirerek Bankaya verdiği zararın toplam 938.438,00 TL olduğunun belirlendiği, davalılar tarafından Banka zararının dava tarihinden önce 1999 yılında ödendiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı ve davalı E. Ö. vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

1. Davacı vekili istinaf başvurusunda; Mahkemece eksik ve hatalı inceleme ile hüküm kurulduğunu, her ne kadar karar gerekçesinde, Banka zararının 1999 yılında ödendiği ifade edilmiş ise de bu yöndeki tespitin doğru olmadığını, dava konusu olay sağlıklı bir şekilde değerlendirilmeden, karara dayanak yapılan ceza dosyasındaki bilirkişi raporları ve Ağır Ceza Mahkemesince bozma öncesi verilen karar incelemeyen, bozma sonrası verilen karadaki hatalı bir ifadeye dayanılıp vahim bir hataya düşülerek ret kararı verildiğini, davalılar tarafından Banka zararının hiç bir şekilde ödenmediğini, gerek eldeki dava dosyasında, gerek ceza dosyası içeriğinde, davalıların Banka zararını ödediklerine dair hiçbir belge ve/veya bulgunun bulunmadığını, belirtildiği gibi zarar ödemiş olsa idi buna ilişkin ödeme belgelerinin dosyaya sunulması gerektiğini, ancak davalıların ödeme yaptıklarına dair hiçbir iddiaları olmadığı gibi dosyaya bu konuda sundukları herhangi bir belgenin de olmadığını, Mahkemenin yanılığlı bu değerlendirmesinin nedeninin Ağır Ceza Mahkemesi karar gerekçesinde yer alan; *“931.883,04 TL soruşturmadan önce iade edildiğinden ve soruşturmadan önce banka zararı tamamen ödenmiş olduğundan ...”* şeklindeki hatalı bir ibare olduğunu, bu şekilde Ağır Ceza Mahkemesi karar gerekçesinde, Banka zararının soruşturmadan önce ödendiği gibi açık ve bariz hatalı olan bir ibarenin kullanıldığını, oysaki mevcut deliller incelendiğinde, Banka zararının ödendiğine dair en ufak bir delil yahut tespitin olmadığını anlaşılabileceğini, İstanbul 8.Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/37 Esas sayılı dosyasından verilen 13.12.2005 tarihli kararı ile davalılar M. Ergün Meral ve Uğur Taşgöz'ün *teselsülen ve adiyen zımmet* suçundan ötürü cezalandırılmalarına karar verildiğini, mezkur kararda, sanıkların Bankaya vermiş oldukları zarar miktarının açıkça tespit edildiğini, sanıkların soruşturmadan önce Banka zararını ödediklerine dair hiçbir belgenin bulunmadığını ve Banka zararının kapatılmadığını, kararın, temyiz başvurusu üzerine Yargıtayca *“Davaya konu işlemler tek tek belirlenerek suç vasfı tespit edildikten sonra banka zararının denetime imkan verecek şekilde hesaplanması gerektiği ...”* gerekçesi ile bozulduğunu, bozma sonrası 2012/86 Esas numarasını alarak görülen davada 10.06.2013 tarihli bilirkişi raporunda *“Usulsüz işlemler nedeniyle bankanın kanuni takip hesaplarında 12.05.2005 tarihi itibarıyla mevcut bulunan 677.231,08 TL'den sanıkların müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları ...”* hususunun açıkça tespit edildiğini, ceza dosyasında alınan hiçbir bilirkişi raporunda, banka zararının soruşturmadan önce veya soruşturmadan sonra ödendiğine dair hiçbir tespitin olmadığını, kaldı ki 25.03.2014 tarihli celsede Cumhuriyet Savcısının esas hakkındaki mütalaasında *“banka zararının 677.281,08 TL olduğunun ”* açıkça belirtildiğini ve bu zararın ödendiğine dair herhangi bir tespite de yer verilmediğini, buna rağmen İlk Derece

Mahkemesince ödeme olgusuna dayanılarak gerekçesiz karar verilmesinin kabul edilemez olduğunu, davalılar hakkında yasal takibe geçilerek icra takip dosya numaraları ile takip tutarlarının Mahkemeye bildirildiğini, dosyada müvekkili Bankanın uğradığı zararının tespiti için herhangi bir işlem yapılmadığını, bilirkişi raporu alınmadığını, müvekkili Bankanın kayıtlarının incelenmediğini, Banka zararının ödenip ödenmediği ile ilgili herhangi bir araştırma yapılmadığı gibi uyumsuzluğun çözümüne yarar herhangi bir bilginin de talep edilmediğini, karara dayanak yapılan ceza kararının düşme kararı verilmiş olması nedeniyle yok hükmünde olduğunu ve hukuk hâkimini bağlamayacağını, ayrıca dava değeri ile uyumlu olmayan ve neye göre belirlendiği anlaşılamayan tutardaki vekâlet ücreti tayininin hatalı olduğunu belirterek eksik incelemeye dayalı olduğu iddiasıyla İlk Derece Mahkemesi kararının ortadan kaldırılmasına ve davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

2. Davalı Erol Özışık vekili istinaf başvurusunda; davanın başından itibaren müvekkili adına vekâletinin dosyaya ibraz edilerek 20 yıl gibi uzun süre davayı takip ettiklerini, tüm duruşmalara eksiksiz olarak katıldıklarını, ancak karar duruşmasına rahatsızlığı nedeniyle katılmadığını, gerekçeli kararda isminin yazıldığı ve kararın tebliğe çıkarıldığını, kendilerine de vekâlet ücreti takdir edilmesi gerekirken sadece diğer davalı vekiline vekâlet ücreti takdir edildiğini, Mahkemece hüküm altına alınan vekâlet ücretinin 1/3 oranında müvekkili lehine takdir edilmesi gerektiğini belirterek istinaf başvurusu doğrultusunda karar verilmesini talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacı vekili tarafından davalılarca Banka zararının hiçbir şekilde ödenmemiş olduğu belirtilerek İlk Derece Mahkemesi kararına itiraz edilmiş ise de işbu dosyadaki deliller ile birlikte İlk Derece Mahkemesince hükme esas alınan İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 2012/86 Esas sayılı dosyasının incelendiği, bu dosyada aldırılan bilirkişi asıl ve ek raporlarında banka zararının ödendiğinin tespit edildiğinin anlaşıldığı, buna karşı yapılan yargılama sırasında davacı vekilleri tarafından bir itiraz dilekçesi sunulmadığı, bu duruma ilişkin olarak duruşmada da bir itiraz yapılmadığı, buna göre davalılardan ödenmesi talep edilen Banka zararının ödendiğinin anlaşıldığı belirtilerek davacı vekilinin bu yöndeki istinaf nedenlerinin yerinde görülmediği, ancak İlk Derece Mahkemesince davalılar lehine hükmedilen vekâlet ücretinin hatalı olarak belirlendiği, davacı vekilinin istinaf başvurusunun bu nedenle kısmen yerinde olduğu, davalı vekilinin istinaf başvurusu yönünden yapılan değerlendirmede ise incelenen kararda kabul edilen miktar dikkate alındığında, karar tarihi itibarıyla istinaf kesinlik sınırı kapsamında kaldığı, dava reddedildiğinden kabul edilen miktarın da bulunmadığı gerekçesiyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 352 nci maddesi uyarınca kararın kesin olması nedeniyle davalı vekilinin istinaf başvuru talebinin kesinlik nedeniyle reddine karar verildiği belirtilerek, davalı Erol Özışık vekilinin istinaf başvurusunun kesinlik

nedeniyle reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun ise kısmen kabulüne ve 6100 sayılı Kanun'un 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci alt bendi gereğince İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve esas hakkında yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın reddine, davalılar lehine dava değeri kadar vekâlet ücreti tavinine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı Banka vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz başvurusunda; istinaf başvurusundaki sebepleri tekrar etmiş ve Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusu hakkında yeterli inceleme yapılmadan karar verildiğini belirterek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, davacı Banka çalışanı olan davalıların, mevzuata aykırı, usulsüz ve zararlandırıcı işlem ve eylemlerinin olup olmadığı, bu bağlamda davacı Bankanın zarara uğrayıp uğramadığı, zararın miktarı ve ödenip ödenmediği ile Mahkemece karara esas gerekli ve yeterli inceleme yapıp yapılmadığı konularına ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Kanun'un "Hukuki dinlenilme hakkı" kenar başlıklı 27 nci maddesi şöyledir:

" (1) Davanın tarafları, müdabiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahiptirler.

(2) Bu hak;

a) Yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını,

b) Açıklama ve ispat hakkını,

c) Mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gereğelenendirilmesini, içerir."

2. 6100 sayılı Kanun'un 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri

3. Değerlendirme

1. Hukuki dinlenilme hakkının gereği olarak taraflar duruşmaya çağrılmadan, eş anlatımla; taraf teşkili sağlanmadan hüküm verilememesi, Anayasa'nın 36 nci maddesi ile düzenlenen iddia ve savunma hakkının kullanılmasına olanak tanınması ilkesinin doğal bir sonucudur ve aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6 nci maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının da en önemli unsurudur.

2. Somut uyuşmazlıkta; 2001 yılında açılan ve 21 yıl, 42 celse sürdüğü anlaşılın yargılamada, herhangi bir usuli işlem yapılmadan ceza dosyasının

kesinleşmesi beklenmiş, akabinde İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 30.12.2014 tarihli ve 2012/86 Esas, 2014/83 Karar sayılı kararının, Yargıtayca temyiz incelemesi aşamasında, zamanaşımı nedeniyle düşmesine karar verilmesi üzerine, İlk Derece Mahkemesince ceza dava dosyası kararı ve dosyada aldırılan bilirkişi raporu dayanak gösterilerek davanın reddine kararı verilmiştir.

3. Ne var ki yasal düzenlemeler ve yerleşik Yargıtay uygulamalarından açıkça anlaşıldığı üzere, hukuk hâkimi, ceza mahkemesinin kararlarından bağımsız kılınmıştır. Kaldı ki dava zamanaşımı nedeniyle düşme kararı verilen ceza mahkemesi kararı yeni bir olgu olduğundan, gerek karar içeriği gerekse bu dosyada aldırılan bilirkişi raporları hükme esas alınamaz ve davalılar lehine usuli kazanılmış hak oluşturmaz. Zira, ceza davası zamanaşımına uğramıştır ve ortada mevcut durum itibarıyla hukuk hâkimini bağlayan beraat kararı olmadığı gibi hukuken geçerli kabul edilebilecek maddi vakia tespiti de yoktur.

4. Diğer taraftan yukarıda *İlgili Hukuk* bölümünde de yer verildiği üzere *hukuki dinlenilme hakkı, açıklama ve ispat hakkını* da içermekte olup bu bağlamda davacının uğradığını iddia ettiği zararın tespiti için Mahkemece herhangi bir araştırma ve inceleme yapılmadan sırf ceza dosyası muhteviyatıyla yetinilerek karar verilmesi doğru değildir. Yargılama süresi gözetildiğinde, İlk Derece Mahkemesince, hukuki dinlenilme hakkının ihlali mahiyetindeki kararına gerekçe olarak usul ekonomisine dayanılması dosya kapsamına uygun olmayıp Bölge Adliye Mahkemesi tarafından, kabule dayanak olarak davacının ceza mahkemesi yargılama rapora itiraz etmemesi ve sükutunun ikrar olarak değerlendirildiği hususundaki gerekçesi de isabetli görülmemiştir.

5. Şu hâlde yapılması gereken iş, konusunda uzman bilirkişi heyeti oluşturularak, gerekirse mahallinde keşif icrası suretiyle denetime elverişli, net tespitler içeren bilirkişi raporu aldırılması ile İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 2012/86 Esas, 2014/83 Karar sayılı dosyası muhtevihati ile birlikte dosyada yer alan tüm delillerle birlikte yeniden değerlendirmeye tâbi tutulup sonucuna ve tüm dosya kapsamına göre bir karar verilmesidir.

6. Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular göz ardı edilerek, eksik araştırma ve inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

7. Dosya içeriğine göre davanın 2001 yılında açıldığı anlaşılmakta olup karar başlığında dava tarihinin 22.03.2019 olarak yazılması da ayrıca hatalı olmuştur.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgilie iadesine,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

13.03.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.